

af en mere tilfældig og foregaaende Sag, men at den sseer, efterat mange andre lignende Tilfælde der i Nærheden ere afgjorte, Afgjørelsen maa være en relativ Afgjørelse. Det Characteristiske ved Loven er, at man skal bedømme Godserne efter Godsbestyrelsens hidtidige Bestrægningsmaade, saaledes som de have antaget, at maatte bortkøbe dem og maattet tage Indfæstning og Landgilde; derfra skal Commissionen tage sit Udgangspunkt; den skal vide, hvad der har været Regel, og hvad der vil være en passende Regel i nærværende Tid, derefter skal den bedømme det hele Gods, og ikke efter nogen ny Matricul. Det er just det Skjæve i Lovens Opfatning, som træder frem ved den Bestrævelse, vi her have fundet, efter at lade en saadan gjennemgaaende Landmaaler-tart gaae forud for Forretningen; man har derved tænkt sig, eller man har ikke tænkt sig, at man derved vilde være kommen til at beherske Skjønnscommissionen istedetfor at levere den Midlerne til en let Behandling af Sagen. De 2,000 Rbd. vilde rundelig række til det Sidste, og Alt hvad mere kommer ud herover vil virke hæmmende og urigtigt, saa jeg kan ikke andet end paa Udvalgets Vegne opfordre Thinget til i denne Retning at følge det Forslag, som er gjort. Der har været talt om Diaterne og om Udgifterne til Bognleie; det er af den Art Udgifter, som, naar det skulde vise sig bagefter, at den Pengesum, som hertil har været voteret, i Virkeligheden er utilstrækkelig, saa vil der kunne bødes derpaa. Det er, om man saa vil, en Art Naturalpræstationer, da der vil være visse Mtil, som skulle kjøres, og visse Dage, hvori der skal kjøres, og derom vil kunne gives Dplysning saavelsom om de Priser, der have været udgivne for at skaffe Kjøremidler tilveie. Det er altsaa kun en Overslagssum, som ikke i den Grad er begrændset, at naar det, som sagt, skulde vise sig, at der behøves mere end anslaaet, dette jo uden Banstællighed kunde skaffes tilveie.

Kirke- og Undervisningsministeren:

Sa, dersom Loven af 8de April 1851 var det Lovforslag, som f. A. af en æret Rigsdagsmand blev indbragt, saa havde den sidste Taler Ret (Hør!), thi deri stod, at der skulde tages Hensyn til hvad der var udbragt ved den hidtilværende

Bestyrelse af Godsset (Tscherning: Det har jeg ikke sagt); ja, det var den ærede Talers Ord; men Regjeringen erklærede ved en Conferentse med Udvalget, at den kunde ikke gaae ind paa Forslaget, og forlangte i det Sted, at Waalestokken for den billige Afgift og Indfæstning skulde være Stedets Bestaffenhed, og det var det, som Udvalget gik ind paa og som blev til Lov. For nu at bedømme et Steds Bestaffenhed, hvorover man skal afgive sit eget Skjøn, maa man kjende dets Egenskaber. Den ærede Taler har med en vis Forkjærlighed flere Gange gjentaget Ordet „Jordsmager“ og omtalt Landinspecteurerne som høist farlige Personer, der skulde kunne beherske de af Thingene og Regjeringen valgte Mand, og skulde kunne sætte denne Commission ud af Stand til at røgte dette Hverd selvstændigt. Jeg skal henstille til Bedømmelse, hvormegen Døerdrivelse der ligger heri, selv hvis ethvert Sted skulle være taxeret af en Landinspecteur. Nu er derimod Regjeringens Forslag, at de tvende Mand, der skulle forberede og samle Dplysninger, skulle blot give et almindeligt Skjøn over Jorden, som den viste sig for deres Dine, uden al Bonitering og at Bonitering kun undtagelsesviis skulle sseer, hvor et udvortes Nlemaal viste en stor paasaldende Forskjel i Forhold til de Dplysninger om Jordtaxterne, der havde. Fremdeles har den ærede Taler hele Tiden talt som om der var 2 Landinspecteurer, der skulde træde sammen og afgjøre denne Sag, og han har henviist til Godsinspecteuren og Godsforvalteren som dem, man nærmest skulde søge Dplysninger hos; men han maa have overseet, at Godsinspecteuren er den ene Mand, at man netop har søgt disse Dplysninger hos Godsinspecteuren, og at man har tilfaldt Landinspecteuren, fordi Regjeringen ikke har en saadan Tiltro til Godsforvalteren, at den skulde hos ham ene søge en endelig Dom om Stedets Værdi. Der har tidligere været for megen Mistro imod disse Mand. Men det er igjen for stor Tillid, at deres Erklæringer skulde være Grundvolden for Afhændelse af Statens Eiendomme af Millioners Værdi. At man skulde holde sig til Skolelærere, Kjøbmand i Nykjøbing og Naboerne, og tale med dem, for at komme til Resultater — ja, de Resultater,